

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/378/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214208604
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6214208604.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudkyň JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Renáty Deákovej, ako členiek senátu, v právnej veci navrhovateľa Quantum Credit a.s., IČO: 47248980, so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 25, zastúpeného právnym zástupcom PERSPECTA Legal, s.r.o., IČO: 36668745, so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 25, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Irena Dubravčíková, advokát a prokurista, proti odporcovi I. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Y., č. XXX, o zaplatenie 248,95 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 11C/8/2014-20 zo dňa 30.01.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľovi **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 22.12.2009 uvedenú v bode 3 prvá veta, ktorej znenie presne uviedol vo výroku rozsudku (prvý výrok), návrh navrhovateľa, ktorým sa proti odporcovi domáhal zaplatenia sumy 248,95€ spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 248,95 € od 26.12.2011 do zaplatenia zamietol (druhý výrok) a odporcovi náhradu trov konania nepriznal (tretí výrok). Vychádzal zo skutkového zistenia, že právny predchodca navrhovateľa Slovak Telekom, a.s., a odporca uzavreli zmluvu o pripojení Fix zo dňa 21.02.2008 v znení dodatku k nej zo dňa 22.12.2009, predmetom ktorej bolo poskytovanie programu služieb Fix 16 po dobu 25 mesiacov, t.j. povinnosť odporcu zabezpečiť v uvedenej dobe minimálne dobitie v sume 16,- € mesačne; faktúrou č. 7112311552 splatnou dňa 25.12.2013 vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporcovi zmluvnú pokutu v sume 248,95 € dohodnutú v dodatku k zmluve o pripojení; zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 20.11.2013 postúpil Slovak Telekom, a.s., pohľadávku voči odporcovi na navrhovateľa. Okresný súd vyhodnotil dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 a 5 a § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol; k záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky dospel okresný súd na základe zistenia, že táto nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, pretože zaťažuje výlučne odporcu a to v rovnakej výške počas celej doby viazanosti bez ohľadu na to, kedy došlo k porušeniu zabezpečenej povinnosti, súčasne dojednanie o zmluvnej pokute je skryté v miniaturizovanom texte a žiadnym spôsobom nie je zvýraznená povinnosť pre odporcu, ktorej porušenie má pre neho nepriaznivé následky; okresný súd poukázal aj na to, že totožnú zmluvnú podmienku právoplatne vyhlásili za neprijateľnú aj iné sudy (Okresný súd Bardejov) čo v zmysle § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka tiež spôsobuje nedôvodnosť návrhu navrhovateľa; okrem toho dospel okresný súd aj k záveru, že navrhovateľ nepreukázal, že odporca porušil svoju povinnosť zotrvať v zmluvnom

vzťahu a realizovať pravidelné dohodnuté dobíjanie po dobu 25 mesiacov; nakoniec mal okresný súd aj za to, že sporné dojednanie o zmluvnej pokute je súčasne absolútne neplatné pre neurčitosť podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože neobsahuje presnú špecifikáciu všetkých zmluvných dojednaní, ktoré zmluvná pokuta zabezpečuje; absolútnu neplatnosť dojednaní o zmluvnej pokute videl okresný súd aj v tom, že vznik nároku na zmluvnú pokutu je viazaný aj na ďalšiu právnu skutočnosť, t.j. vypojenie SIM karty, hoci zmluvnú pokutu možno dohodnúť len ako nepodmienenú; znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ako bolo dojednané v zmluve o pripojení v znení dodatku uviedol vo výroku rozsudku podľa § 153 ods. 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“); o trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že aj keď bol odporca v konaní úspešný, náhradu trov konania si neuplatnil a ani mu žiadne nevznikli, preto mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 20.02.2015 (čl. 28-29 spisu). Domáhal sa zmeny napadnutého rozsudku v zmysle vyhovievania návrhu. Vyčítal okresnému súdu, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil s názorom okresného súdu, že vznik nároku na zmluvnú pokutu bol viazaný na kumulatívne spojenie dvoch podmienok, pretože nárok na zmluvnú pokutu vzniká už porušením povinnosti dobíjať dohodnutý kredit; vypojenie SIM karty predstavuje len poskytnutie obdobia odporcovi na nápravu protiprávneho stavu a v prípade nesplnenia povinnosti končí deaktivovaním SIM karty. Vyjadril názor, že dojednanie o zmluvnej pokute je platné, má písomnú formu a je určená aj výška zmluvnej pokuty. Za neprijateľné považoval tvrdenie okresného súdu, že zmluvnou pokutou je viazaná len jedna zmluvná strana (spotrebiteľ), pretože je nezmyslom, aby zmluvnou pokutou bol viazaný aj podnik, ktorý si svoje zmluvné povinnosti splnil hneď na začiatku zmluvného vzťahu. Poukázal na to, že v čase uzavretia zmluvy žiadny právny predpis nereguloval veľkosť písma v zmluve a súčasne táto veľkosť je rovnaká v celom texte dodatku k zmluve o pripojení. Argumentoval, že dojednanie o zmluvnej pokute v zmluve o pripojení nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve; dojednanie o zmluvnej pokute je prípustné aj v spotrebiteľskej zmluve; dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, pretože odporcovi bol pri uzavretí zmluvy poskytnutý mobilný telefón za akciovú cenu a porušením zmluvy zo strany odporcu sa nenaplnil hospodársky zámer pôvodného veriteľa; zmluvná pokuta tak zodpovedá výške očakávaného hospodárskeho výsledku, na ktorý sa odporca zaviazal pri podpise zmluvy o pripojení. Zdôraznil, že k uzavretiu zmluvy o pripojení pristúpil odporca slobodne na základe vlastnej vôle. Nesúhlasil s názorom okresného súdu, že nepreukázal porušenie povinnosti odporcu dobíjať dohodnutý kredit, pretože v zmysle tzv. negatívnej dôkaznej teórie ho toto dôkazné bremeno nezaťažovalo, naopak povinnosť preukázať dobíjanie kreditu mal odporca. Vyjadril názor, že súd nemôže pri rozhodovaní len poukázať na rozhodnutia iných súdov a musí každý prípad individuálne posúdiť a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodniť s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré vyšli za konania najavo. Nesúhlasil ani s vyhodnotením vyjadrenia odporcu k návrhu zo strany okresného súdu, pretože odporca podľa jeho názoru nespochybnil svoju povinnosť uhradiť vzniknutý dlh a prejavil ochotu uznať dlh a dohodnúť sa na splátkovom kalendári. Na základe uvedeného navrhol odvolaciemu súdu rozhodnúť v zmysle podaného odvolania a uplatnil trovy konania.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Zo spisu okresného súdu vyplýva skutkový stav, podľa ktorého právny predchodca navrhovateľa Slovak Telekom, a.s., na jednej strane a odporca na strane druhej uzavreli zmluvu o pripojení Fix zo dňa 21.02.2008 a dodatok k zmluve o pripojení Fix zo dňa 22.12.2009; na základe zmluvy a dodatku sa právny predchodca navrhovateľa zaviazal pre odporcu dodávať telekomunikačné služby na území Slovenskej republiky v programe „Fix 16“; predmetom dodatku bola aktivácia programu služieb „Fix 16“; ďalej záväzok právneho predchodcu navrhovateľa zabezpečiť odporcovi predaj zľavneného mobilného

telefónu zn. Sony Ericsson W395 za zľavnenú kúpnu cenu 1,- € vrátane DPH; odporca sa zaviazal, že po dobu viazanosti 25 mesiacov nepožiada o vypojenie SIM karty z prevádzky a že sa nedopustí takého konania a ani neumožní také konanie, na základe ktorého by poskytovateľovi vzniklo právo zrušiť zmluvu o pripojení odstúpením od nej alebo právo vypovedať zmluvu o pripojení z dôvodov porušenia povinnosti zo strany odporcu; ďalej sa odporca zaviazal riadne a včas platiť cenu služieb podľa zvoleného programu služieb ako aj riadne a včas realizovať zmluvné dobíjanie minimálne v sume 16,- € mesačne najneskôr do konca účtovacieho obdobia (s možnosťou realizovať ho ešte v období 28 dní po konci predchádzajúceho účtovacieho obdobia, v ktorom nedošlo k pravidelnému zmluvnému dobitiu); v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany odporcu a následného vypojenia SIM karty zo strany poskytovateľa účastníci dojednali povinnosť odporcu uhradiť poskytovateľovi zmluvnú pokutu v sume 248,95 €; faktúrou č. 7112311552 zo dňa 08.12.2011 splatnou dňa 25.12.2011 vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporcovi sumu 248,95 € z titulu zmluvnej pokuty za účtovacie obdobie od 08.11.2011 do 07.12.2011; pohľadávka právneho predchodcu navrhovateľa voči odporcovi z titulu zmluvnej pokuty bola predmetom postúpenia na navrhovateľa zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 20.11.2013.

Navrhovateľ v podanom odolaní nesúhlasil s vyhodnotením vyjadrenia odporcu k návrhu zo strany okresného súdu. Zo spisu vyplýva, že dňa 19.01.2015 doručil odporca okresnému súdu vyjadrenie k návrhu zo dňa 16.01.2015, v ktorom „priznal, že dňa 21.02.2008 vybral SIM kartu z T-Mobile; tú kartu vybral svojej sestre M.T.; ona spolu s telefónom tú kartu dala do záložní a prestala to platiť; z dôvodu, že nikto služby neplatil, kartu zablokovali, ale dlh tam ostal; jeho sestra nechce zaplatiť dlžnú čiastku ani napriek tomu, že sa prizná, že ona bola na vine; uznáva svoj dlh, lebo je to na jeho meno a chcel by požiadať o riešenie splátkového kalendára; mesačne by vedel zaplatiť 25,- €; viac nevie platiť z dôvodu, že má dve deti, manželku a ešte rôzne ďalšie výdavky“. Navrhovateľ požadoval vyhodnotenie tohto vyjadrenia ako uznanie dlhu. Okresný súd podľa odvolacieho súdu správne na toto vyjadrenie neprihliadol ako na uznanie nároku zo strany odporcu. V prejednávanej veci (aj v prípade uznania nároku) nemohli byť splnené podmienky na rozhodnutie rozsudkom pre uznanie, pretože v prejednávanej veci ide o spor, ktorý účastníci konania nemôžu skončiť súdnym zmiernom (§ 153a ods. 3 O.s.p.), pretože uzavretý zmier by bol v rozpore s právnymi predpismi (§ 99 ods. 2 O.s.p.) nakoľko aj podľa odvolacieho súdu sa navrhovateľ proti odporcovi domáhal plnenia, ktoré je v rozpore s právnymi predpismi (najmä § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka). Sporné dojednanie o zmluvnej pokute predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve; na neplatnosť tohto dojednania je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti. V zmysle uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemôže súd v sporovom občianskom súdnom konaní schváliť súdny zmier (a v zmysle § 153a ods. 3 O.s.p. ani rozhodnúť rozsudkom pre uznanie nároku) ohľadne peňažného plnenia, ktoré by sám nemohol prisúdiť rozsudkom.

Nakoľko sporná zmluva o pripojení v znení dodatku k nej je spotrebiteľskou zmluvou (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pretože odporca pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym posúdením veci okresným súdom, ktorý vyhodnotil sporné dojednanie o zmluvnej pokute ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná v spornej zmluve o pripojení v znení dodatku považuje odvolací súd za neprimeranú sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka), a to s poukazom na viaceré aspekty. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje). Zmluvná pokuta patrí dodávateľovi podľa zmluvného dojednania aj v prípade ak nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože stačí len úkon spotrebiteľa, ktorý smeruje k ukončeniu zmluvy, pričom ukončenie ako také vôbec nemusí ani nastať. Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k predmetu zmluvy. V zmluve o pripojení v znení dodatku k nej predstavuje výška povinnej mesačnej ceny služieb sumu 16,- €. Pri dobe viazanosti 25 mesiacov predstavuje dodávateľom garantované poskytovanie služieb povinnosť odporcu zaplatiť za tieto služby najmenej sumu 400,- € (25 x 16,- €). Zmluvná pokuta bola pritom dojednaná v sume 248,95 €, čo predstavuje viac ako 62 % z celkovej hodnoty povinného zmluvného dobitia; pokiaľ ide o hodnotu zabezpečovanej povinnosti

zmluvná pokuta v sume 248,95 € zabezpečovala zaplatenie dojednaného mesačného poplatku v sume 16,- € (teda viac ako 15-násobok jeho hodnoty). Takáto výška zmluvnej pokuty predstavuje neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinností, ku ktorým sa zaplatenie zmluvnej pokuty dojednálo. Pre úplnosť je potrebné dodať, že zmluvná pokuta bola dojednaná najmä pre prípad nezaplatenia splatnej ceny za služby riadne a včas, resp. pre prípad porušenia povinností upravených vo vymedzených článkoch zmluvy (dodatku k zmluve), ktoré nesúvisia s predajom mobilného telefónu alebo iného koncového zariadenia, ktorým užívateľ prijíma služby. Preto prípadná predajná cena takéhoto mobilného telefónu alebo koncového zariadenia a výška zľavy nemajú žiadny vplyv na posúdenie primeranosti zmluvnej pokuty. Nebolo zmluvnou povinnosťou odporcu zaplatiť rozdiel týchto cien a je len na obchodnej politike právneho predchodcu navrhovateľa, že takéto zľavy ponúka; preto na hodnotu mobilného telefónu odvolací súd pri rozhodovaní neprihliadal, keď navyše je zrejmé, že jeho hodnota bola vzhľadom na plynutie času po uzavretí zmluvy o pripojení nepochybne nižšia ako v čase jej uzavretia. Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy a neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania ako neprijateľná zmluvná podmienka, v spotrebiteľských zmluvách preto nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu.

Absolútna neplatnosť uvedeného dojednania o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení vyplýva podľa názoru odvolacieho súdu v zhode s okresným súdom aj z iného dôvodu. Z citovaného dojednania o zmluvnej pokute je totiž zrejmé, že na vznik nároku na zmluvnú pokutu nestačí len samotné porušenie zmluvných povinností, ale aj následné „vypojenie SIM karty“ zo strany podniku (tento pojem „vypojenie SIM karty“ nie je v zmluve ani dodatku presne definovaný, z ustanovenia bodu 3 dodatku však nepochybne vyplýva, že pod týmto pojmom je potrebné rozumieť zrušenie zmluvy o pripojení napr. odstúpením od nej alebo jej vypovedaním, teda jednoznačne ide o ukončenie zmluvného vzťahu založeného zmluvou o pripojení a dodatkom k nej). Navrhovateľom prezentovaný výklad tohto dojednania v odvolaní je v rozpore s jeho znením. Z uvedeného potom vyplýva, že vznik nároku na zmluvnú pokutu v tomto prípade je podmienený ďalšou právnou skutočnosťou (právnym úkonom zo strany navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu). Zmluvnú pokutu však možno dohodnúť vždy len ako nepodmienenú; nemožno kumulovať dva predpoklady, t.j. napr. porušenie povinnosti dlžníkom aj veriteľom alebo vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu viazať kumulatívne tak na porušenie zmluvnej povinnosti ako aj na následné zrušenie zmluvy napr. odstúpenie od nej. Z toho vyplýva, že ak je vznik práva na zaplatenie zmluvnej pokuty okrem samotného porušenia zmluvnej povinnosti viazané napr. aj na odstúpenie účastníka od zmluvy (v prejednávanej veci na „vypojenie SIM karty“ s prakticky rovnocenným účinkom), hoci aj odôvodnené porušením povinnosti druhej zmluvnej strany, ide o dojednanie, ktoré odporuje kogentnému ustanoveniu § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ako také je neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/2575/2010 zo dňa 10.01.2011 alebo rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2720/2011 zo dňa 19.10.2011). Tak je tomu aj v prejednávanej veci. Odvolací súd preto v zhode s okresným súdom dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení vyhodnocuje nielen ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale aj ako zmluvné dojednanie, ktoré je absolútne neplatné. Navyše podľa názoru odvolacieho súdu nie je v spotrebiteľskej zmluve prípustné, aby o vzniku práva na zmluvnú pokutu rozhodovalo konanie alebo nekonanie (t.j. ponechanie aktívnej alebo deaktivovanie služby) len jednej zmluvnej strany (dodávateľa) ako je to v posudzovanom prípade; dodávateľ tak získava silnejšie postavenie vo vzťahu k spotrebiteľovi napr. v prípadnom ďalšom rokovaní o uzavretie zmluvy o pripojení alebo dodatku k nej alebo pri rokovaní o predĺžení doby viazanosti v prípade nevyvolania vzniku nároku na zmluvnú pokutu „nedeaktivovaním služby“ a podobne s tým, že faktická kontraktčná nerovnosť strán sa tak ešte prehľbuje v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

Na základe uvedeného uplatnené odvolacie dôvody navrhovateľa nemohli spôsobiť pochybnosti o vecnej správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu. Preto odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V odvolacom konaní bol odporca v plnom rozsahu úspešný a vzniklo mu právo na náhradu trov konania. Keďže však

Žiadne trovy odvolacieho konania neuplatnil, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľovi nepriznal.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.